

Latviešu valodas
aģentūra

Ieteikumi personvārdu atveidē

Evelīna Zilgalve
Latviešu valodas aģentūras
galvenā lingviste

Mazākumtautību izglītības jautājumu konsultatīvās padomes seminārs
pirmsskolas izglītības programmu skolotājiem
2023. gada 27. oktobris

Latviešu valodas
aģentūra

- Personvārdu atveides izpratne
- Normatīvie akti
- Avoti

Latviešu valodas
aģentūra

Personvārdu atveides izpratne

Personvārdu atveide latviešu valodā ir citvalodu cilmes personvārda izteikšana ar latviešu valodas skaņām un burtiem atbilstoši citvalodu īpašvārdu atveides noteikumiem.

Džordžs Klūnijs (*George Clooney*)

Daļa Grībauskaite (*Dalia Grybauskaitė*)

Volodimirs Zelenskis (*Володимир Зеленський, Volodymyr Zelensky*)

Personvārdu atveides izpratne

Vispārīgus principus citvalodas īpašvārdu atdarināšanai latviešu valodā formulējis Jānis Endzelīns 20. gs. 50. gados. Tie minēti arī pirmajā īpašvārdu atveides ieteikumu biļetenā:

- 1) citvalodu īpašvārdu rakstībai latviešu valodā pēc iespējas pilnīgāk jāatspoguļo šī vārda izruna oriģinālvalodā;
- 2) citvalodu īpašvārdu rakstībā jālieto latviešu alfabēta burti;
- 3) atdarinātie īpašvārdi, kad vien iespējams, latviešu valodā lokāmi.

(Raģe, Silvija (sast.). *Norādījumi par citvalodu īpašvārdu pareizrakstību un pareizrunu latviešu literārajā valodā. I. Igauņu valodas īpašvārdi*. Rīga : Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas izdevniecība, 1960, 3.–4. lpp.)

Nikolass Keidžs (*Nicolas Cage*)

Nikolā Sarkozī (*Nicolas Sarkozy*)

Džuljeta Lūisa (*Juliette Lewis*)

Žiljeta Binoša (*Juliette Binoche*)

Latviešu valodas
aģentūra

Normatīvie akti

Valsts valodas likums

19.pants. (1) **Personvārdus atveido saskaņā ar latviešu valodas tradīcijām un raksta atbilstoši spēkā esošajām literārās valodas normām**, ievērojot šā panta otrās daļas noteikumus.

(2) Personas pasē vai dzimšanas apliecībā papildus personas vārdam un uzvārdam, kas atveidots atbilstoši spēkā esošajām latviešu valodas normām, norādāma šīs personas dzimtas uzvārda vēsturiskā forma vai citas valodas personvārda oriģinālforma latīņalfabētiskajā transliterācijā, ja persona vai nepilngadīgas personas vecāki to vēlas un var to apliecināt dokumentāri.

(3) Vārdu un uzvārdu rakstību un identifikāciju, kā arī citu valodu personvārdu rakstību un lietošanu latviešu valodā reglamentē Ministru kabineta noteikumi.

Latviešu valodas
aģentūra

Normatīvie akti

Ministru kabineta 2004. gada 2. marta noteikumi Nr. 114 „Noteikumi par personvārdu rakstību un lietošanu latviešu valodā, kā arī to identifikāciju”

4.¹ Par vārda vai uzvārda sastāvdaļu neuzskata .. šādus latviešu valodas oficiālajā personvārdu sistēmā neiederīgus elementus:

4.¹ 1. tēvvārdu un tā saīsinājumus

(piemēram, krievu val. *Оксана Викторовна Ковалевская* latviešu valodā atveidojami ***Oksana Kovalevska***);

4.¹ 6. romiešu vai arābu kārtas skaitļus, kas papildina vārdu vai uzvārdu
(piemēram, Kārlis III, Oto Leja 1987);

4.¹ 7. vidusvārda saīsinājumus

(piemēram, Džons F. Kenedijs, Baraks H. Obama).

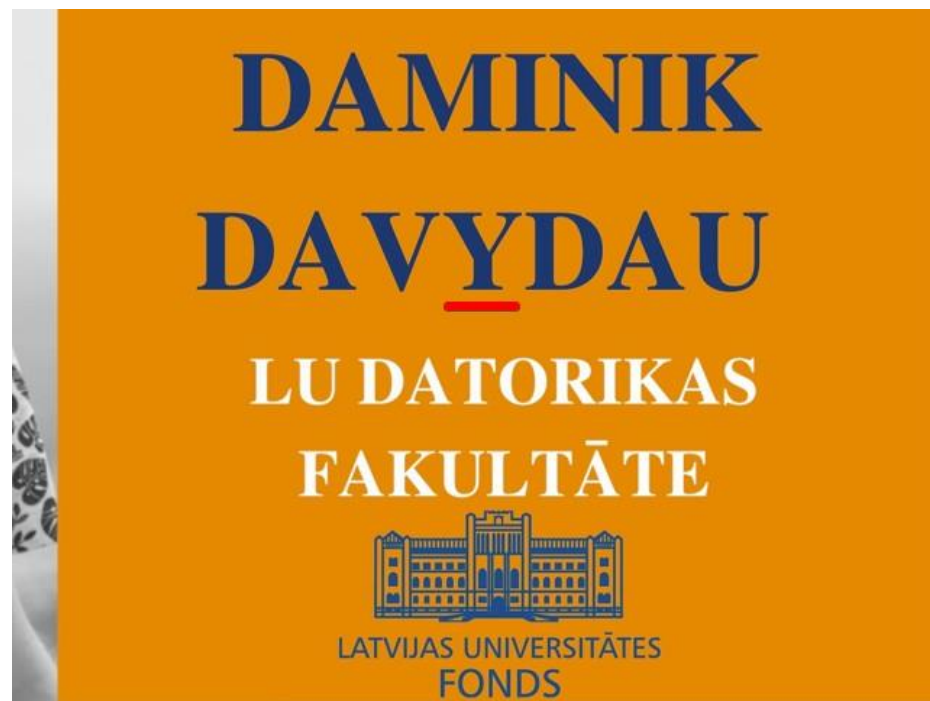
6. Personvārdu rakstībā lieto tikai oficiālā latviešu valodas alfabēta burtus:

6.1. lielos burtus – A, Ā, B, C, Č, D, E, Ē, F, G, Ģ, H, I, Ī, J, K, Ķ, L, Ļ, M, N, Ņ, O, P, R, S, Š, T, U, Ū, V, Z, Ž;

6.2. mazos burtus – a, ā, b, c, č, d, e, ē, f, g, ģ, h, i, ī, j, k, ķ, l, ļ, m, n, ņ, o, p, r, s, š, t, u, ū, v, z, ž.

Viktorija Zarecka

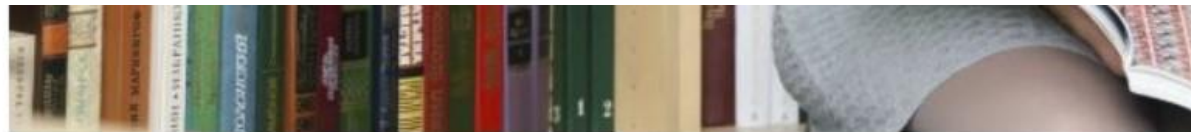

Daminiks Davidavs

8. Latviešu valodā ir divi galvenie personvārdu lietošanas un rakstības principi:

8.1. personvārda īpašnieka dzimumu gan latviskas cilmes, gan citvalodu cilmes personvārdos (izņemot nelokāmos personvārdus) norāda vīriešu dzimtes vai sieviešu dzimtes lokāmās galotnes;

8.2. citvalodu personvārdus latviešu valodā atveido atbilstoši to izrunai oriģinālvalodā (valoda, kurā ir uzrakstīts kāda teksta oriģināls) un iekļauj latviešu valodas gramatiskajā sistēmā.

Skolotāja Elena Kosheleva. Foto no personiskā albuma.

Elena Kosheleva 7. novembris , 2018 14.30

Jeļena Košeļeva

Esmu skolotāja ar doktora grādu ekonomikā, ko ieguvu savā dzimtenē Krievijā.

● CILVĒK**JAUDA** #131

Par **jaudas pacelšanu**
apstākļos, kuri to
intensīvi tērē

Laura Dennler un
Andis Arnicāns

Laura Dennlere

Angļu	Holandiešu	Krievu	Somu
Arābu	Horvātu	Latīņu	Spāņu
Armēņu	Igauņu	Lietuviešu	Turku
Baltkrievu	Islandiešu	Norvēģu	Ukraiņu
Čehu	Itāļu	Poļu	Ungāru
Dāņu	Japāņu	Portugāļu	Vācu
Franču	Ķīniešu	Slovāku	Zviedru
Grieķu (mūsdienu)	Korejiešu		

Артём – krievu

Арцём – baltkrievu

Артем – ukraiņu

🔍

Андрій – ukraiņu ↑			
Valoda ukraiņu	Oriģinālvalodā Андрій		Latviešu valodā Andrijs
	Dzimte vīriešu	Veids priekšvārds	Latīņalfabētiskajā transliterācijā Andriy
Papildu literatūra	Ministru kabineta noteikumi Nr. 114 „Noteikumi par personvārdu rakstību un lietošanu latviešu valodā, kā arī to identifikāciju”, 5.2. Ukraiņu un baltkrievu personvārdu atveide.		

Latviešu valodas
aģentūra

<https://valoda.lv/>

konsultacija@valoda.lv

evelina.zilgalve@valoda.lv